

PWYLLGOR GWAITH

Cofnodion y cyfarfod hybrid a gynhaliwyd ar 20 Chwefror 2024

YN BRESENNOL:

Y Cynghorydd Llinos Medi (Arweinydd) (Cadeirydd)

Y Cynghorwyr Carwyn Jones, Gary Pritchard, Alun Roberts, Dafydd Roberts, Nicola Roberts, Dafydd Rhys Thomas, Robin Williams.

WRTH LAW:

Prif Weithredwr
Dirprwy Brif Weithredwr
Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151
Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Busnes y Cyngor)/Swyddog Monitro
Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol
Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc
Pennaeth Gwasanaethau Oedolion (ar gyfer eitem 9)
Pennaeth Gwasanaethau Tai
Pennaeth Rheoleiddio a Datblygu Economaidd (ar gyfer eitem 14)
Pennaeth Democratiaeth
Pennaeth Proffesiwn (AD) a Thrawsnewid
Rheolwr Tîm TG (MH) (ar gyfer eitem 11)
Rheolwr Strategaeth a Busnes (NH) (ar gyfer eitem 14)
Rheolwr Gwasanaeth Tai Cymunedol (LIW) (ar gyfer eitem 12)
Rheolwr Polisi a'r Gymraeg (FO) (ar gyfer eitem 8)
Swyddog Pwyllgor (ATH)
Swyddog Gweddarlledu (FT)

YMDDIHEURIADAU:

Y Cynghorydd Neville Evans

HEFYD YN BRESENNOL:

Y Cynghorwyr Glyn Haynes, Dyfed Wyn Jones (Is-gadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol), R. Llewelyn Jones, Dylan Rees (Cadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio), Rheolwr Sgriwtini (AGD), Cyfreithiwr (AO).

1. DATGANIAD O DDIDDORDEB

Bu i'r Cynghorydd Llinos Medi ddatgan diddordeb personol mewn perthynas ag eitem 10 ar y rhaglen gan ei bod yn cynrychioli'r Awdurdod Lleol ar gorff llywodraethu Ysgol Llanfechell.

2. MATERION BRYD A ARDYSTIWDYD GAN Y PRIF WEITHREDWR NEU EI SWYDDOG APWYNTIEDIG

Dim i'w adrodd.

3. COFNODION

Cyflwynwyd, i'w cadarnhau, cofnodion cyfarfod blaenorol y Pwyllgor Gwaith ar gynhaliwyd ar 23 Ionawr 2024.

Penderfynwyd cadarnhau cofnodion cyfarfod blaenorol y Pwyllgor Gwaith a gynhaliwyd ar 23 Ionawr 2024 fel rhai cywir.

4. BLAEN RAGLEN WAITH Y PWYLLGOR GWAITH

Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Democratiaeth yn ymgorffori Blaen Raglen Waith y Pwyllgor Gwaith am y cyfnod rhwng Mawrth a Hydref 2024 i'r Pwyllgor Gwaith ei gadarnhau.

Cyflwynodd y Pennaeth Democratiaeth ddiweddariad i'r Pwyllgor Gwaith ar y newidiadau i'r Flaen Raglen Waith, sy'n cael eu hadlewyrchu yn yr adroddiad a gyflwynwyd, a thynnodd sylw at eitem ychwanegol ar gyfer cyfarfod y Pwyllgor Gwaith ar 19 Mawrth 2024 nad oedd wedi'i chynnwys yn y Rhaglen Waith a gyhoeddwyd, yn ymwneud â llywodraethiant Porthladd Rhydd Ynys Môn.

Penderfynwyd cadarnhau Blaen Rhaglen Waith y Pwyllgor Gwaith wedi'i diweddarau am y cyfnod Mawrth i Hydref 2024 gyda'r newid ychwanegol a amlinellwyd yn y cyfarfod.

5. ADOLYGIAD RHEOLI TRYSORLYS CANOL BLWYDDYN 2023/24

Cyflwynwyd, i'r Pwyllgor Gwaith ei ystyried, adroddiad y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151 yn ymgorffori adolygiad canol blwyddyn o'r sefyllfa rheoli trysorlys ar 30 Medi 2023.

Cyflwynwyd yr adroddiad gan y Cynghorydd Robin Williams, Dirprwy Arweinydd ac Aelod Portffolio Cyllid, a chyfeiriodd at y gofynion adrodd mewn perthynas â rheoli trysorlys o dan Ddeddf Llywodraeth Leol 2003 a Chod Darbodus CIPFA 2021, ac un o'r gofynion hynny yw llunio adolygiad canol blwyddyn o weithgareddau rheoli trysorlys. Cadarnhaodd bod y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio wedi craffu ar yr adroddiad yn ystod cyfarfod y pwyllgor hwnnw ar 8 Chwefror 2024 a'i fod wedi ei anfon ymlaen at y Pwyllgor Gwaith heb wneud unrhyw sylwadau pellach.

Dywedodd y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151 nad oedd ymagwedd y Cyngor o ran benthycu a buddsoddi wedi newid yn ystod cyfnod yr adroddiad. Mae balansau arian parod yn parhau i gael eu defnyddio i ariannu gwariant cyfalaf er mwyn osgoi benthycu'n allanol, ac mae unrhyw falansau arian parod sy'n weddill yn cael eu buddsoddi mewn banciau diogel yn y DU ac awdurdodau lleol. Mae'r Cyngor wedi elwa ar gynnydd yn y gyfradd log yn ystod y cyfnod ac roedd yr elw ar fuddsoddiadau'n well na'r disgwyl. Parhau'n sefydlog wnaeth sefyllfa Rheoli Trysorlys y Cyngor ac roedd yr holl ddangosyddion darbodus o fewn y terfynau a'r targedau a osodwyd yn y Datganiad Strategaeth Rheoli Trysorlys 2023/24.

Penderfynwyd nodi adroddiad Adolygiad Canol Blwyddyn Rheoli'r Trysorlys a'i anfon ymlaen i'r Cyngor Llawn heb sylw pellach.

6. DATGANIAD STRATEGAETH RHEOLI TRYSORLYS 2024/25

Cyflwynwyd adroddiad y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151 yn ymgorffori'r Datganiad Strategaeth Rheoli Trysorlys ar gyfer 2024/25 i'r Pwyllgor Gwaith ei ystyried.

Cyflwynodd y Cynghorydd Robin Williams, Dirprwy Arweinydd ac Aelod Portffolio Cyllid, yr adroddiad a dywedodd ei fod yn amlinellu strategaeth y Cyngor ar gyfer rheoli benthycu a buddsoddi yn ystod blwyddyn ariannol 2024/25, ynghyd â'r dangosyddion darbodus a thrysorlys a nodir yn Atodiad 11 yn yr adroddiad. Mae'r Datganiad Strategaeth Rheoli Trysorlys yn nodi faint o arian fydd angen ei fenthycu i ariannu'r rhaglen gyfalaf, yn ogystal

â'r meini prawf ar gyfer buddsoddi arian y Cyngor. Craffodd y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio arno yn ei gyfarfod ar 8 Chwefror 2023/24 a phenderfynodd ei anfon ymlaen at y Pwyllgor Gwaith heb wneud unrhyw sylwadau pellach.

Dywedodd y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151 bod disgwyl i'r agwedd tuag at fenthycy newid yn ystod cyfnod y strategaeth Rheoli Trysorlys ar gyfer 2024/25. Gan fod arian wrth gefn y Cyngor yn cael ei ddefnyddio fel cyfraniad i gydbwysu'r gyllideb a chronfa'r CRT yn cael ei defnyddio i ariannu gwariant cyfalaf, bydd cyfanswm y balansau arian parod yn disgyn yn sylweddol ac, oherwydd hynny, bydd llai o arian ar gael i'w fuddsoddi a bydd lefel y benthyca mewnlol y gellir ei gefnogi yn gostwng. Rhagwelir felly y bydd angen mwy o fenthycy allanol i ariannu gofynion rhaglen gyfalaf y Cyngor. Dywedodd y Swyddog Adran 151 y caiff unrhyw fenthycy ariannol ei amseru er mwyn cadw'r cyfraddau benthyg cyn ised â phosib, a thrwy hynny leihau'r gost i'r gyllideb referniw.

Penderfynwyd nodi'r Datganiad ar Strategaeth Rheoli'r Trysorlys am 2024/25 a'i anfon ymlaen i'r Cyngor Llawn heb sylw pellach.

7. FFIODD A THALIADAU 2024/25

Cyflwynwyd, i'r Pwyllgor Gwaith ei ystyried, adroddiad y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151 yn ymgorffori rhestr o ffioedd a thaliadau arfaethedig ar gyfer 2024/25.

Cyflwynwyd yr adroddiad gan y Cynghorydd Robin Williams, Dirprwy Arweinydd ac Aelod Portffolio Cyllid, a dywedodd fod y Pwyllgor Gwaith wedi gosod targed o gynyddu'r holl ffioedd a thaliadau anstatudol gan 5% ar gyfartaledd ar draws pob gwasanaeth unigol. Mae hyn yn galluogi Penaethiaid Gwasanaeth i gynyddu ffioedd unigol gan fwy neu lai na 5% os yw'r cynnydd cyffredinol ar draws y gwasanaeth yn cyfateb i 5%. Mae'r holl ffioedd statudol wedi eu cynyddu yn ôl y swm a osodir gan y corff cymeradwyo, lle mae'r cynnydd wedi'i gyhoeddi. Lle nad yw'r taliad diwygiedig yn hysbys dangosir y ffi fel 'i'w gadarnhau' a bydd yn cael ei diweddarau unwaith y bydd gwybodaeth am y ffi newydd yn cael ei dderbyn. Cyflwynir adroddiad ar wahân i'r Pwyllgor Gwaith ar y cynnydd mewn ffioedd Gofal Cymdeithasol.

Penderfynwyd cymeradwyo'r ffioedd a thaliadau am 2024/25 fel y'u hamlinellir yn y llyfryn ynghlwm wrth yr adroddiad.

8. CYNLLUN CYDRADDOLDEB STRATEGOL 2024-2028

Cyflwynwyd adroddiad y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Busnes y Cyngor)/Swyddog Monitro yn ymgorffori'r Cynllun Cydraddoldeb Strategol ar gyfer 2024-28 i'r Pwyllgor Gwaith ei ystyried.

Cyflwynodd y Cynghorydd Llinos Medi, Arweinydd y Cyngor ac Aelod Portffolio Datblygu Economaidd, y Cynllun a dywedodd ei fod yn nodi sut fydd y Cyngor yn cyflawni'r ddyletswydd a osodir ar gyrff cyhoeddus o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010 a Rheoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Statudol) (Cymru) 2011 i roi sylw dyledus i ddileu gwahaniaethu, aflonyddu ac erledigaeth anghyfreithlon, hyrwyddo cyfle cyfartal a meithrin perthynas dda rhwng gwahanol grwpiau ym mhob agwedd o'i waith. Mae'r Cynllun yn un uchelgeisiol a'i amcan yw sicrhau fod cydraddoldeb yn cael ei ymgorffori ym mhob agwedd o waith y Cyngor.

Cyfeiriodd y Pennaeth Democratiaeth at yr wyth amcan hirdymor yn y cynllun ar gyfer cryfhau a hyrwyddo cydraddoldeb ar Ynys Môn ac o fewn y Cyngor ac maent yn seiliedig, yn fras, ar 'feysydd bywyd' y Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol ar gyfer monitro cydraddoldeb. Mae'r Cynllun hefyd yn cynnwys trefniadau ar gyfer monitro cynnydd y

Cyngor tuag at gyflawni ei amcanion cydraddoldeb, ac, yn ogystal â hynny, mae'n cyfrannu at weledigaeth ehangach Cynllun y Cyngor, sef creu Ynys Môn iach a llewyrchus lle gall pobl ffynnu.

Cadarnhaodd y Rheolwr Polisi a'r Gymraeg fod ymgysylltu uniongyrchol gyda rhai grwpiau gwarchoddedig, gan gynnwys y Fforwm Ieuencid, Mencap Môn a defnyddwyr darpariaeth gofal dydd, wedi dylanwadu ar y Cynllun. Un o'r prif ddatblygiadau sy'n deillio o weithredu'r Cynllun yw'r pwyslais ar sut mae'r Cyngor fel cyflogwr yn defnyddio ei ddylanwad i hyrwyddo cydraddoldeb ym mhob rhan o'r sefydliad. Bydd strwythurau mewnol y Cyngor yn cael eu hadolygu er mwyn cryfhau'r gallu hwn a bydd grŵp cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant newydd, gyda chynrychiolwyr o bob gwasanaeth, yn cael ei sefydlu.

Cafwyd adborth gan y Cynghorydd Dylan Rees, Cadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio o gyfarfod y Pwyllgor ar 18 Ionawr 2024 pan graffwyd ar y Cynllun Cydraddoldeb Strategol ar gyfer 2024-28. Cyfeiriodd at y materion a drafodwyd yn y cyfarfod hwnnw a chadarnhaodd fod y Pwyllgor wedi argymhell y Cynllun i'r Pwyllgor Gwaith, gyda chais iddo hefyd ystyried addasu teitl Amcan Cydraddoldeb 2 (Gwaith) er mwyn egluro rôl y Cyngor fel cyflogwr.

Cadarnhaodd y Rheolwr Polisi a'r Gymraeg fod Amcan Cydraddoldeb 2 wedi cael ei addasu i gyfeirio at y "Gweithle".

Roedd aelodau'r Pwyllgor Gwaith yn croesawu'r Cynllun Strategol drafft fel un amserol o ystyried y tensiynau cymdeithasol sy'n bodoli ar hyn o bryd a'i fod hefyd yn greiddiol i bopeth a wna'r Cyngor, gan gynnwys ei wasanaethau a'i arferion cyflogi. Wrth gydnabod bod llwyddo i gyflawni'r wyth amcan cydraddoldeb yn yr hinsawdd economaidd sydd ohoni yn bryder i'r Pwyllgor Sgriwtini, nododd y Pwyllgor Gwaith mai gweledigaeth y Cyngor a gyflëir yng Nghynllun y Cyngor yw creu Ynys Môn sy'n iach a llewyrchus lle gall pobl ffynnu a phwysleisiwyd na all pobl a chymunedau ffynnu oni bai bod cyfle cyfartal yn cael ei sicrhau i bawb a bod anghenion yr holl grwpiau mewn cymdeithas yn cael eu trin yn gyfartal ac mae'r Cynllun, felly, yn bwysig gan ei fod yn darparu fframwaith i alluogi hynny. Cyfeiriodd nifer o aelodau'r Pwyllgor Gwaith at eu hymwneud â Mencap Môn a gwerth gwrando ar safbwyntiau unigolion nad yw eu lleisiau bob amser yn cael eu clywed. Cyfeiriwyd hefyd at gyd-destun amcan cydraddoldeb 5 mewn perthynas â diogelwch personol, yn ogystal â'r cynnydd a gofnodwyd mewn troseddau casineb ac, er mwyn egluro sefyllfa'r Cyngor, gofynnwyd pwy sy'n delio â'r troseddau hyn.

Cadarnhaodd y Rheolwr Polisi a'r Gymraeg fod yr Heddlu'n gyfrifol am ddelio gyda throseddau casineb a dywedodd hefyd fod Swyddog Cydlyniant Cymunedol Rhanbarthol, sydd wedi'i leoli yn y Cyngor, yn cael ei gyflogi i weithio ar draws Ynys Môn, Conwy a Gwynedd ac mae'n cydweithio â'r Heddlu ar faterion cydlyniant cymunedol ac ymwybyddiaeth.

Penderfynwyd argymhell i'r Cyngor Llawn ei fod yn cymeradwyo'r Cynllun Cydraddoldeb Stratgeol drafft am 2024-2028 ac yn awdurdodi'r Swyddogion mewn ymgynghoriad â'r Deilydd Portffolio i gwblhau a chyhoeddi'r Cynllun erbyn 31 Mawrth 2024.

9. CARTREFI'R AWDURDOD LLEOL I BOBL HŶN – PENNU FFI'R SAFONOL AR GYFER 2024/25

Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Gwasanaethau Oedolion a oedd yn gofyn am gymeradwyaeth y Pwyllgor Gwaith i bennu'r ffi safonol ar gyfer cartrefi gofal y Cyngor.

Cyflwynwyd yr adroddiad gan y Cynghorydd Alun Roberts, Aelod Portffolio Gwasanaethau Oedolion, a dywedodd fod hyn yn ofyn blynyddol o dan Adran 22 Deddf Cymorth Gwladol 1948.

Cyfeiriodd y Pennaeth Gwasanaethau Oedolion at yr ystyriaethau a ddefnyddiwyd i gyfrifo'r ffi safonol ar gyfer cartrefi gofal y Cyngor, fel y'u nodir yn yr adroddiad, a dywedodd mai'r argymhelliad yw codi am gost lawn y gwasanaeth yn 2024/25, sef £927.77 yr wythnos.

Penderfynwyd gosod ffi safonol o £927.77 yr wythnos sef cost llawn y gwasanaeth.

10. CYNNIG I DROSGLWYDDO DISGYBLION O YSGOL CARREGLEFN I YSGOL LLANFEHELL A CHAU YSGOL CARREGLEFN

Cyflwynwyd i'r Pwyllgor Gwaith ei ystyried, adroddiad y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc yn amlinellu cynnig i drosglwyddo disgyblion o Ysgol Carreglefn i Ysgol Llanfehell a chau Ysgol Carreglefn.

Cyflwynwyd yr adroddiad gan y Cynghorydd Dafydd Roberts, Aelod Portffolio Addysg a'r Gymraeg, ac roedd yn gofyn i'r Pwyllgor Gwaith gymeradwyo'r cynnig i drosglwyddo disgyblion o Ysgol Carreglefn i Ysgol Llanfehell a chau Ysgol Carreglefn, yn ogystal â chyhoeddi rhybudd statudol i'r perwyl hwnnw. Ysgrifennwyd y papur cynnig unol â disgwyliadau'r cod diwygiedig, sef Cod Trefniadaeth Ysgolion 2018.

Cyfeiriodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc at y rhesymau dros y cynnig i gau Ysgol Carreglefn, gan gynnwys y gost fesul disgybl, sef £17,200, a'r uchaf o blith yr holl ysgolion cynradd yng Nghymru, mae nifer y lleoedd gwag yn 80% ac mae disgwyl i nifer y disgyblion ostwng o 9 disgybl eleni i 5 disgybl o fis Medi 2024; costau cynnal a chadw (presennol a dyfodol) o £317,350, yn ogystal â'r her o addysgu dosbarth oedran cymysg gan fod yr holl ddisgyblion yn cael eu haddysgu mewn un dosbarth. Disgrifiodd y gweithdrefnau a ddilynwyd wrth ystyried dyfodol Ysgol Carreglefn a llunio'r cynnig i gau'r ysgol hon, sydd yn ysgol wledig ddynodedig, a chyfeiriodd at yr opsiynau amgen rhesymol a ystyriwyd ac y cyfeirir atynt yn adran 6 yn y papur cynnig. Os yw'r cynnig yn cael ei gymeradwyo yna bydd Ysgol Carreglefn yn cau ym mis Awst 2024 a'r disgyblion yn trosglwyddo i Ysgol Llanfehell ym mis Medi 2024. Gan fod llai na 10 disgybl wedi'u cofrestr yn yr ysgol pan gynhaliwyd y cyfrifiad ym mis Ionawr 2024, mae'r Cod Trefniadaeth Ysgolion yn caniatáu i'r awdurdod ddilyn proses symlach i gau'r ysgol yn swyddogol. Os bydd yr ysgol yn cau, mae'r Awdurdod wedi ymrwmo i weithio gyda chymuned Carreglefn i geisio sicrhau dyfodol hirdymor adeilad yr ysgol bresennol fel adnodd i'r gymuned, yn ogystal â darparu cludiant am ddim i ddisgyblion cymwys o Garreglefn i Ysgol Llanfehell, yn unol â pholisi trafniadaeth ysgolion y Cyngor, gan fod y ffordd rhwng y ddau bentref yn rhy beryglus i ddysgwyr oedran cynradd gerdded arni i'r ysgol ac yn ôl.

Cyflwynodd y Cynghorydd Dyfed Wyn Jones, Is-gadeirydd y Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol, adborth o gyfarfod y Pwyllgor a gynhaliwyd ar 13 Chwefror 2024 pan ystyriwyd y cynnig i drosglwyddo disgyblion o Ysgol Carreglefn i Ysgol Llanfehell a chau Ysgol Carreglefn. Roedd y Pwyllgor wedi trafod nifer o faterion, a cheisiodd sicrwydd ynglŷn â'r ffactorau a oedd yn gyrru'r cynnig, yr opsiynau amgen a ystyriwyd, y goblygiadau ariannol, darparu cludiant, yr effaith ar ddisgyblion, staff a'r gymuned a'r gefnogaeth fyddai ar gael iddynt, yn ogystal â dyfodol adeilad yr ysgol. Wrth ystyried dyfodol adeilad yr ysgol, pwysleisiodd y Pwyllgor ei bod yn bwysig gweithio gyda'r gymuned i ganfod ffordd o gadw adeilad yr ysgol er defnydd y gymuned os yw'r ysgol yn cau. Ar ôl ystyried yr holl wybodaeth a gyflwynwyd yn yr adroddiad ac ar lafar yn y cyfarfod, penderfynodd y Pwyllgor gefnogi ac argymhell i'r Pwyllgor Gwaith y cynnig i drosglwyddo disgyblion o Ysgol Carreglefn i Ysgol Llanfehell a chau Ysgol Carreglefn.

Nododd Aelodau'r Pwyllgor Gwaith y ffactorau sy'n gyrru'r cynnig i gau Ysgol Carreglefn mewn perthynas â chost y ddarpariaeth addysg fesul disgybl a fyddai'n codi i £32k y disgybl os yw nifer y disgyblion yn yr ysgol yn disgyn, yn ôl y disgwyl, i 5 ym mis Medi 2024, canran y lleoedd gwag yn yr ysgol a'r ffaith fod nifer y disgyblion yn parhau i ostwng, yn ogystal â materion cynnal a chadw a heriau'n gysylltiedig ag addysgu. Cyfeiriodd yr Aelodau hefyd at yr heriau y mae ysgol gyda chyn lleied o ddisgyblion yn eu hwynebu o ran cynnig y profiadau a'r cyfleoedd amrywiol hynny y mae disgyblion mewn ysgolion mwy yn gallu manteisio arnynt, megis gweithgareddau tîm, clwb neu grŵp, yn ogystal â mwy o gyfleoedd i gymdeithasu gyda disgyblion eraill, rhywbeth sy'n fuddiol i'w llesiant a'u datblygiad. Byddai trosglwyddo i Ysgol Llanfechell yn rhoi mwy o gyfle hefyd i ddisgyblion ddefnyddio'r Gymraeg trwy gymysgu â mwy o ddisgyblion. Barn yr Aelodau oedd bod cost uchel y ddarpariaeth addysg yn Ysgol Carreglefn yn anghynnaladwy yn y tymor hir a'i fod hefyd yn annheg o ran cydraddoldeb y ddarpariaeth ar draws holl ysgolion cynradd Ynys Môn. Roedd aelodau'r Pwyllgor Gwaith yn cytuno â safbwynt y Pwyllgor Sgriwtini ynglŷn â phwysigrwydd diogelu adeilad yr ysgol at ddefnydd y gymuned pe byddai'r ysgol yn cau ac roeddent o blaid cynnal trafodaethau gyda'r gymuned i'r perwyl hwnnw. Nododd y Pwyllgor yr amrywiaeth o weithgareddau cymunedol a gynhelir yn adeilad yr ysgol ac y cyfeirir atynt yn yr adroddiad.

Roedd y Cynghorydd Llinos Medi, fel Aelod Lleol, yn cydnabod bod y cynnig i gau'r ysgol yn un anodd a diolchodd i bawb sydd wedi ceisio cadw Ysgol Carreglefn ar agor yn ystod y blynyddoedd diwethaf. Serch hynny, oherwydd bod niferoedd disgyblion yn gostwng, ac o ystyried yr heriau a ddaw yn sgil hynny o ran addysgu a chyllido'r ysgol, roedd yn derbyn mai'r cynnig gerbron yw'r ateb gorau i fynd i'r afael â'r gyrrwyr allweddol yn yr ardal. Cyfeiriodd at y cysylltiadau agos rhwng y ddwy gymuned a dywedodd hefyd fod cadw adeilad yr ysgol i'r gymuned ei ddefnyddio yn y dyfodol yn bwysicach fyth oherwydd bod cymuned Carreglefn yn cynnal cymaint o weithgareddau. Os derbynnir y cynnig, yna bydd dalgylch Ysgol Llanfechell yn cael ei ymestyn i gynnwys dalgylch presennol Ysgol Carreglefn.

Penderfynwyd –

- **Cymeradwyo'r cynnig "i drosglwyddo disgyblion o Ysgol Carreglefn i Ysgol Llanfechell a chau Ysgol Carreglefn."**
- **Awdurdodi Swyddogion i symud ymlaen i ran nesaf y broses sy'n cael ei nodi yn y Côt Trefniadaeth Ysgolion (2018) a chyhoeddi Rhybudd Statudol am gyfnod o 28 diwrnod (pan fydd Rhybudd Statudol yn cael ei gyhoeddi, bydd gan rhanddeiliaid 28 diwrnod i wrthwynebu'n statudol i'r cynnig).**
- **Awdurdodi Swyddogion i ymateb i unrhyw wrthwynebiadau (os oes gwrthwynebiadau) gan lunio Adroddiad Gwrthwynebu i'w ystyried ymhellach gan y Pwyllgor Gwaith.**
- **Awdurdodi Swyddogion i gynnal trafodaethau gyda'r gymuned i roi cyfle i sicrhau hyfywedd hirdymor adeilad presennol yr ysgol fel adnodd cymunedol pe bai angen.**

11. CYNLLUN STRATEGOL DIGIDOL CYNGOR SIR YNYS MÔN

Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Proffesiwn (AD) a Thrawsnewid yn ymgorffori Cynllun Strategol Digidol Cyngor Sir Ynys Môn ar gyfer 2025-29 i'r Pwyllgor Gwaith ei ystyried a'i gymeradwyo.

Cyflwynwyd y Strategaeth gan y Cynghorydd Carwyn Jones, Aelod Portffolio Busnes Corfforaethol a Phrofiad y Cwsmer, a dywedodd ei bod yn gosod cyfeiriad a gweledigaeth glir ar gyfer gwasanaethau TG corfforaethol, a hynny'n seiliedig ar egwyddorion cyffredinol y Cyngor a'r meysydd blaenoriaeth ar gyfer darparu gwasanaethau TGCh. Mae'n olynu'r

Strategaeth Ynys Ddigidol flaenorol gan fod angen adolygu a diweddarau'r strategaeth honno yn dilyn mabwysiadu Cynllun y Cyngor ar gyfer 2023-28. Bydd cynlluniau gwasanaeth yn eistedd o dan y Strategaeth yn ôl yr angen a bydd is-strategaethau'n cael eu datblygu ar gyfer ffrydiau gwaith a rhaglenni sylweddol. Y bwriad yw llunio cynllun gweithredu blynyddol i sicrhau fod y Cynllun Strategol yn cael ei roi ar waith, ei fonitro a'i adolygu os bydd angen. Dywedodd y Cyngorydd Carwyn Jones fod TG a darpariaeth ddigidol yn greiddiol i brosesau mewnol y Cyngor yn ogystal â phrofiad ei gwsmeriaid, a dyna pam fod y Cynllun mor allweddol i siwrne'r Cyngor wrth gyflawni disgwyliadau ei drigolion. Er bod y Cynllun yn nodi uchelgais y Cyngor i ddatblygu, gwella, moderneiddio a symleiddio prosesau gan ddefnyddio technoleg, mae'n cydnabod hefyd nad oes gan bawb yr un mynediad i'r byd digidol ac mae'n ceisio sicrhau fod gan drigolion Ynys Môn, ac ymwelwyr, fynediad i wasanaethau o ansawdd uchel trwy gyfrwng amrywiaeth o sianelau digidol a thraddodiadol.

Roedd aelodau'r Pwyllgor Gwaith yn cydnabod fod dibyniaeth ar dechnoleg yn cynyddu a bod cyfranogiad digidol yn bwysig mewn bywyd o ddydd i ddydd ac roeddent yn falch o nodi nad yw'r Cynllun Strategol Digidol, sy'n ceisio gwella a datblygu cynnig digidol presennol y Cyngor, yn atal trigolion nad oes ganddynt fynediad at dechnoleg ddigidol neu'r hyder i'w ddefnyddio rhag parhau i gysylltu â'r Cyngor trwy ddulliau traddodiadol. Roeddent o'r farn fod hyn yn hanfodol i sicrhau fod y Cyngor yn parhau'n gynhwysol ac yn agored i bawb. Ceisiodd y Pwyllgor Gwaith sicrwydd hefyd y byddai'n bosib addasu'r Cynllun Strategol er mwyn ymateb i ddatblygiadau mewn technoleg yn ystod cyfnod y Cynllun.

Dywedodd y Rheolwr Tîm TG fod prif ffocws y Cynllun ar egwyddorion yn caniatáu hyblygrwydd i ymateb i newid a gellir cyhoeddi fersiwn ddiwygiedig os bydd angen i adlewyrchu unrhyw ddatblygiadau o bwys ym maes technoleg gwybodaeth. Er hynny, mae'r diffiniad o dechnoleg a digidol yn y Strategaeth yn ddigon eang i ymgorffori elfennau ychwanegol, er enghraifft, os yw'r Cyngor yn dymuno ehangu'r defnydd o ddeallusrwydd artiffisial. Byddai newidiadau o'r fath yn cael eu gwneud mewn ymgynghoriad â'r un rhanddeiliaid a fu'n ymwneud â datblygu'r Cynllun a byddai'n cael ei gymeradwyo trwy'r un sianelau.

Dywedodd y Prif Weithredwr fod y Cynllun Strategol Digidol yn berthnasol i bawb sy'n ymwneud â'r Cyngor, boed yn weithwyr neu drigolion, a'i bod yn bwysig sicrhau ymwybyddiaeth a dealltwriaeth o'r Cynllun a'r hyn y mae'n ei olygu ar bob lefel o'r Cyngor, yn ogystal â darparu cyfleoedd i ddatblygu a gwella sgiliau technoleg ym mhob gwasanaeth.

Penderfynwyd –

- **Cymeradwyo'r Strategaeth Ddigidol drafft a**
- **Chefnogi'r egwyddor o gynllun gweithredol blynyddol**

12. CYNLLUN STRATEGOL CYFRANOGIAD TENANTIAID 2024-29

Cyflwynwyd, i'r Pwyllgor Gwaith ei ystyried a'i gymeradwyo, adroddiad y Pennaeth Gwasanaethau Tai yn ymgorffori'r Cynllun Strategol Cyfranogiad Tenantiaid ar gyfer 2024-29.

Cyflwynwyd yr adroddiad a'r Cynllun gan y Cyngorydd Gary Pritchard, Aelod Portffolio Gwasanaethau Plant, Ieuencid a Thai. Datblygwyd y Cynllun i sicrhau fod Gwasanaethau Tai y Cyngor yn gweithio mewn partneriaeth â thenantiaid i ddatblygu a darparu gwasanaethau tai o'r radd flaenaf i drigolion Ynys Môn. Cyfrannodd staff y gwasanaeth Tai a thenantiaid at y gwaith o ddatblygu'r Cynllun trwy gynnal gweithdai a chyfarfodydd gyda Gwasanaeth Ymgynghorol Cyfranogiad Tenantiaid Cymru (TPAS) Cymru. O dan Ddeddf Tai Cymru (2014), mae'n rhaid i bob landlord cymdeithasol yng Nghymru roi strategaeth

cyfranogiad tenantiaid ar waith gyda'r nod hirdymor o sicrhau gwelliant parhaus ym mherfformiad y landlord o ran cefnogi a galluogi tenantiaid i gyfranogi. Mae'r cynllun yn ddogfen fyw a bydd yn llywio cysylltiadau ac ymwneud y Gwasanaeth Tai gyda'i denantiaid. Un o'r prif heriau yw cynyddu cyfranogiad tenantiaid a sicrhau fod lleisiau cymaint â phosib o denantiaid yn cael eu clywed, gan gynnwys y grwpiau hynny sy'n cael eu tangynrychioli o safbwynt cynnwys cymunedol.

Cyflwynodd y Rheolwr Gwasanaeth Tai Cymunedol drosolwg o'r Cynllun Strategol, a soniodd fwy am y pedwar maes blaenoriaeth allweddol. Dywedodd y bydd gan ymgysylltu â thenantiaid rôl sylweddol hefyd o ran gweithio tuag at gyflawni Safonau Ansawdd Tai Cymru 2023 a'r penderfyniadau sydd ynghlwm â'r broses honno. Bydd Cynllun Gweithredu deuddeg mis yn cael ei ddatblygu ar y cyd a'i fonitro gan y grŵp monitro Cyfranogiad Tenantiaid a bydd yr Uwch Dîm Rheoli Tai yn paratoi adroddiad cynnydd blynyddol.

Cyflwynodd y Cynghorydd Dyfed Wyn Jones, Is-gadeirydd y Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol, grynoded o'r materion a drafodwyd gan y Pwyllgor wrth graffu ar y Cynllun Strategol yn y cyfarfod a gynhaliwyd ar 16 Ionawr 2024 a chadarnhaodd fod y Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol wedi penderfynu, ar ôl iddo ystyried y dogfennau a gyflwynwyd a gwrando ar y sicrwydd a ddarparwyd gan y Swyddogion a'r Aelod Portffolio ynglŷn â'r pwyntiau a godwyd, argymhell y Cynllun i'r Pwyllgor Gwaith ei gymeradwyo.

Penderfynwyd cymeradwyo'r Cynllun Strategol Cyfranogiad Tenantiaid 2024-29.

13. CYNLLUN STRATEGOL RHEOLI ASED AU 2024-29

Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Gwasanaethau Tai yn ymgorffori'r Cynllun Strategol Rheoli Asedau Tai 2024-29 i'r Pwyllgor Gwaith ei ystyried a'i gymeradwyo.

Cyflwynwyd yr adroddiad a'r Cynllun gan y Cynghorydd Gary Pritchard, Aelod Portffolio Gwasanaethau Plant, Ieuencid a Thai, a dywedodd ei fod yn caniatáu i'r Cyngor ddeall ei stoc dai a safon ei eiddo yng nghyd-destun Safonau Ansawdd Tai Cymru 2023 a'i fod, oherwydd hynny, yn sicrhau fod y Cyngor yn gwneud penderfyniadau gwybodus ynglŷn â buddsoddi i wella ei eiddo.

Dywedodd y Pennaeth Gwasanaethau Tai fod y Cynllun wedi'i ddatblygu i adlewyrchu newidiadau allweddol mewn polisiau cenedlaethol, ynghyd â'r heriau allweddol o gyflawni SATC 2023 a datgarboneiddio. Cwblhawyd arolwg o gyflwr y stoc dai yn 2022/23 a defnyddir y wybodaeth a gasglwyd i fuddsoddi mewn cydrannau allweddol a bydd gwaith gwella effeithlonrwydd ynni'n cael ei wneud hefyd. Bydd cost cyflawni SATC 2023 yn cael ei gynnwys yng Nghynllun Busnes y CRT wrth iddynt ddod yn hysbys. Mae'r Gwasanaeth Tai wedi ymrwymo hefyd i wella'r gwasanaeth trwsio ymatebol a ddarperir i denantiaid y Cyngor yn ystod oes y cynllun.

Amlinellodd y Cynghorydd Dyfed Wyn Jones, Is-gadeirydd y Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol, y materion a godwyd pan gyflwynwyd y Cynllun Strategol Asedau Tai i'r Pwyllgor yn y cyfarfod a gynhaliwyd ar 16 Ionawr 2024. Ar ôl ystyried y Cynllun ac ymatebion y Swyddogion a'r Aelod Portffolio i'r pwyntiau a godwyd yn ystod y cyfarfod, penderfynodd y Pwyllgor argymhell y Cynllun i'r Pwyllgor Gwaith ei gymeradwyo. Wrth nodi fod argaeledd contractwyr yn her o safbwynt gwireddu'r Cynllun, roedd y Pwyllgor wedi gofyn i'r Gwasanaeth Tai ystyried ymarferoldeb sefydlu tîm neu dimau mewnol i gyflawni rhaglenni gwaith a gynlluniwyd yn ystod y pum mlynedd nesaf.

Dywedodd y Prif Weithredwr fod argaeledd arian cyfalaf yn ystyriaeth bwysig arall, yn enwedig gan nad yw'r arian cyfalaf ar gyfer llywodraeth leol yng Nghymru wedi cynyddu'n

sylweddol ers nifer o flynyddoedd ac, oherwydd hynny, mae cyflawni amcanion y Cynllun Strategol Rheoli Asedau Tai yn debygol o fod yn heriol o ystyried y sefyllfa ariannu bresennol. Er bod y Cyfrif Refeniw Tai yn gyfrif ar wahân ac mae'r arian wedi'i glustnodi ar gyfer gweithgareddau tai, bydd angen buddsoddi'n sylweddol i gwrdd â gofynion amgylcheddol a sero net. Bydd rhaid craffu ar y rhaglen honno trwy sianelau llywodraethiant a democrataidd y Cyngor i sicrhau gwerth am arian, yn ogystal â chyflawni'r canlyniadau gorau ar draws yr ystâd gyfan.

Roedd y Pwyllgor Gwaith yn cydnabod bod fforddiadwyedd yn ffactor pwysig o ran medru gwneud y buddsoddiad angenrheidiol i gwrdd â'r targedau heriol a phellgyrhaeddol a osodwyd gan Lywodraeth Cymru yn y SATC 2023, ac hefyd i gyrraedd sero net a dygwyd sylw bod angen gwell cefnogaeth ariannol cyfalaf ar gynghorau yng Nghymru.

Penderfynwyd cymeradwyo'r Cynllun Rheoli Asedau Tai 2024-29.

14. ADRODDIAD BLYNYDDOL AR Y CYNLLUN BIOAMRYWIAETH

Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Rheoleiddio a Datblygu Economaidd, yn ymgorffori'r Adroddiad Blynyddol ar y Cynllun Bioamrywiaeth, i'r Pwyllgor Gwaith ei ystyried. Roedd yr adroddiad yn nodi'r cynnydd a wnaed gan y Cyngor wrth gyflawni'r amcanion a/neu'r gweithredoedd yn y Cynllun Bioamrywiaeth yn ystod y 12 mis diwethaf, yn unol â'r trefniadau adrodd a gytunwyd gan y Pwyllgor Gwaith pan fabwysiadwyd y Cynllun.

Cyflwynwyd yr adroddiad gan y Cynghorydd Nicola Roberts, Aelod Portffolio Cynllunio, Gwarchod y Cyhoedd a Newid Hinsawdd, a dywedodd fod pob gwasanaeth o fewn y Cyngor yn cyfrannu tuag at y dyletswyddau a nodir yn Neddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016. Dengys yr Adroddiad Blynyddol sut mae'r Cyngor yn cyflawni'r cyfrifoldeb sydd arno i gynnal a gwella bioamrywiaeth ac mae'n cynnwys enghreifftiau o brosiectau lleol ac astudiaethau achos yn gysylltiedig â gwella bioamrywiaeth a chynefinoedd. Mae rhai ohonynt yn gynlluniau gan y Cyngor yn unig tra bod eraill yn golygu gweithio gydag asiantaethau a phartneriaid eraill. Mae'r adroddiad yn cynnig argymhellion am weithredodd yn y dyfodol i gryfhau capasiti a dealltwriaeth o faterion yn ymwneud â bioamrywiaeth, sefydlu strwythur adrodd ffurfiol o fewn pob gwasanaeth, sefydlu grŵp traws-wasanaeth i arwain ar faterion bioamrywiaeth, hyfforddiant, archwilio ac adolygu dogfennau polisi a chydweithio.

Roedd Aelodau'r Pwyllgor Gwaith yn cydnabod y gwaith a gyflawnwyd yn ystod y deuddeg mis diwethaf, er gwaethaf rhai heriau o ran adnoddau staff, ac roeddent yn cydnabod hefyd cyfraniad gwerthfawr gwirfoddolwyr a sefydliadau partner i gynorthwyo i wireddu buddiannau bioamrywiaeth.

Penderfynwyd derbyn yr adroddiad a chefnogi'r argymhellion ynddo.

**Y Cynghorydd Llinos Medi
Cadeirydd**